

פרופ' אילן שרון הלך לעולמו ב 24.2.23.

אילן היה מהחוקרים הבולטים, המובילים והמקוריים בארכיאולוגיה הארץ ישראלית. כמרצה וחוקר באוניברסיטה העברית בירושלים הוא התמחה בחקר תקופת הברזל והתרבות הפניקית כמו גם בשיטות המחקר הארכיאולוגי, החל מהתאוריה המחקרית, דרך מערך תיעוד עבודת השטח והפרסום, ועד פיתוח מודלים מתמטיים וסטטיסטיים ושיטות תיעוד דיגיטליות מתקדמות. עבודת הדוקטורט שלו שעסקה ב"מודלים לניתוח סטראטיגרפי של אתרי תלים" היא דוגמה מופלאה לשילובים שעשה בין תחומי העניין השונים שלו, כמו גם לנקודת המבט המקורית, והביקורתית שלו על המחקר הארכיאולוגי.

מגעיו הראשונים עם הארכיאולוגיה החלו בשנת 1969, אז הצטרף כתלמיד המחפש תעסוקה לקיץ לחפירותיו של בנימין מזר ליד הכותל המערבי ושנה אחר כך לחפירותיו של נחמן אביגד ברובע היהודי. את מסעו האקדמי החל ב-1975 כאשר נרשם למסלול דו חוגי למתמטיקה וסטטיסטיקה אך בשנה השנייה נרשם גם לארכיאולוגיה, מסלול משולב בו סיים את התואר הראשון. בלימודיו שילב בין הארכיאולוגיה המקראית, הקלאסית והפרהיסטורית ואף עבד זמן קצר כפקח ברשות העתיקות.

ב-1980 הוזמן אילן ע"י פרופ' אפרים שטרן להצטרף לחפירות שפתח בתל דור, אתר בו המשיך ופעל במשך כל חייו, תחילה כארכיאולוג, ואחרי פרישתו של פרופ' שטרן כמנהל החפירה יחד עם איילת גלבוע.

אילן סבר תמיד שהפרסום הארכיאולוגי, ובמיוחד הדרך בה מתואר סיפור התפתחות האתר מוטה בעל כורחו מהדרך בה בוחר כל חוקר לחבר בין החלקים השונים של המידע הארכיאולוגי שנאסף בחפירות. לדעתו, לעולם תהיה יותר מדרך אחת להציג את המידע ולכן על החוקר להציג בצורה "יבשה" ופרטנית ככל הניתן ואז להציג את כל התסריטים השונים האפשריים, תוך הסבר מדוע ישנו אחד שהוא לדעתו הסביר ביותר. גישה זו הובילה לפיתוח "בית הספר לסטראטיגרפיה של דור" שם, יחד עם איילת גלבוע, נולדו שיטות התיעוד והפרסום הכה-פרטניות המזוהות כל כך עם האתר. התפיסה לפיה חשיבות הממצא היא נגזרת ישירה של "מהימנות הלוקוס", וכי לא ניתן להבין את השטח מבלי להבין קודם את תת-החלוקה של כל מקטע בו, הובילה ליצירת דוחות סופיים עמוסי מידע אודות כל לוקוס ולוקוס (דבר שיצר לעיתים קרובות ביקורת על כך שהפרסום עמוס מדי בפרטים ובקישורים וקשה לקריאה ולהבנה).

"בית הספר לסטראטיגרפיה של דור" שהקימו יחד הפך עם השנים למעבדה שוקקת פעילות. אילן היה מהממציאים של האסכולה "הבתר-בתר תהליכית" לפיה אתר החפירות הוא למעשה מעבדה, וכי כל דבר הוא מעניין וניתן לבדיקה, למדידה, ולמחקר אך מתוך הבנה כי התוצר יהיה תמיד חלקי ורק יוסיף גוון ועומק לאפשרויות הרבות להבנת האתר. סקרנותו, ושאירתו למציאת דרכים חדשות למחקר השתלבו היטב עם תפיסותיו המתמטיות והובילו למחקרים פורצי דרך בתחומים רבים של המחקר הארכיאולוגי – החל מהפרויקט פחמן 14 המקיף לתיאור תקופת הברזל בשיתוף מכון וויצמן למדע, דרך הקמתו של מערך התיעוד והסריקה הדיגיטאלית של ממצאים (שנמצא כיום בשימוש כל גופי המחקר בארץ) יחד עם עוזי סמילנסקי ואבשלום קרסיק, ועד לפיתוח פרסום דוחות סופיים דיגיטליים המאפשרים (בינתיים בצורה חלקית) לקורא לבדוק את הפרשנות המוצעת ולנסות לייצר בעצמו ניתוחים אחרים ע"י גישה בלתי מוגבלת לכל מאגר המידע. בנוסף לא חדל מלעסוק גם בתחומים המסורתיים יותר של הארכיאולוגיה ופרסם מחקרים רבים על טיפולוגיה, ארכיטקטורה, תהליכי התיישבות וכיו"ב.

כחוקר היה אילן מפורט ומדויק. כמורה, היה מאגר ידע בלתי נדלה שלעולם לא חשש מלחלוק אותו עם תלמידיו או עם כל מי ששאל לעצמו. פעמים רבות גם היה חוזר אל השאל עם פתרון, הפנייה מדויקת, או אלגוריתמים שכתב בעצמו לדליית מידע. הוא מצא סיפוק רב בהוראה ובהנחיה בכיתה ובמיוחד בחפירה והיה מסור מאוד לתלמידיו הרבים. החפירות בדור היו חפירה לימודית מתמשכת בה מנהלים כל העת שיחות ודיונים סטראטיגרפיים, מתודולוגיים וגסטרונומיים, שכן אילן היה גם בעל הבנה נרחבת באוכל וביין, כמו גם טבח מעולה

אילן היה מורה, מנחה ומנטור לתלמידים רבים שסיימו תחת הנחייתו (לפעמים הלא רשמית) את עבודות המאסטר והדוקטורט, עבודות שנושאי המחקר שלהם התפרסו על תקופות ותחומים רבים. תלמידיו ממשיכים כיום את דרכם בגישתו המחקרית של אילן באוניברסיטאות בארץ ובחו"ל, כמו גם ברשות העתיקות, בקמ"ט ובמוסדות מכוני מחקר אחרים.

בנוסף היה אילן איש משפחה, בעל מסור, אב גאה, סב אוהב ובעליהם של מספר דורות של כלבים גדולים במיוחד. איש, מורה וחוקר מופלא שהשפיע רבות על עולם הארכיאולוגיה הארץ ישראלי.

האגודה הארכיאולוגית הישראלית

2018-2022

האגודה הארכיאולוגית הישראלית התארגנה על בסיס יוזמה של קבוצת ארכיאולוגיות וארכיאולוגים ממוסדות שונים, מתוך רצון ליצור התאגדות וולונטרית רחבה על בסיס מקצועי שבראש מעייניה קידום הארכיאולוגיה בישראל ואנשי המקצוע העוסקים בה. אגודה בעלת מטרות דומות התקיימה בישראל ממחצית שנות ה-80 ועד ראשית שנות ה-90 של המאה הקודמת, אולם בעשרות השנים שחלפו מאז, לא היה גוף על-מוסדי שחיבר את הקהילה הארכיאולוגית הישראלית על בסיס יעדים משותפים.

זכות ראשונים לרעיון המחודש שמורה לגדעון סולימני ויוני מזרחי, שבראשית שנת 2018 החלו לעניין חברות וחברים בקהילה הארכיאולוגית בהקמת אגודה מקצועית שכזו. בעקבות מהלכים אלו (ולצידם נוספים, דוגמת מפגש שאורגן על ידי אלון ארד באוניברסיטת תל אביב בחודש מאי), החלה להתגבש לקראת קיץ 2018 קבוצת מתעניינים, שכללה בין היתר את חברי הוועד הארצי הראשון שנבחר לאחר מכן (יעל רותם, שועה קיסילביץ, יאנה צ'חנבץ, דניאל עין-מור, אורי דוידוביץ'), וכן את נעמה גורן-ענבר, יניר מילבסקי, יולי גחט, אלה נגורסקי ומיכל בירקנפלד. קבוצה זו החלה להיפגש בתדירות גבוהה באותו קיץ, וערכה שני מפגשי דיון פתוחים (31.7 בהיברו יוניון קולג', 12.9 באוני' תל אביב) אליהם הגיעו למעלה מ-100 משתתפים בסך הכל. הדיונים הראשונים הצביעו על עניין ניכר בקרב ארכיאולוגיות וארכיאולוגים בהקמה של אגודה מקצועית, שתיצור שיח מקצועי רחב כבסיס להשפעה ישירה על האינטרסים התעסוקתיים והמקצועיים של הקהילה ולשמירה על הנכסים התרבותיים בישראל. בחודשים אלו הופץ גם שאלון מקוון במטרה לקבל משוב נרחב מן הקהילה הארכיאולוגית באשר למהות ההתאגדות הרצויה, מטרותיה ודרכי פעולתה, כמו גם ביחס להיבטים תפעוליים שונים, אותו מילאו כ-170 משיבים.

לאור הרוח הגבית הרחבה שקיבל הרעיון מרוב ניכר של המשיבים לשאלון ומשתתפי הכינוסים הראשונים, החלו מהלכים קונקרטיים יותר להקמת האגודה. אלו כללו בחינה של צורות התאגדות אפשריות, והחלטה על הקמת אגודה במתכונת של עמותה; כתיבת תקנון, שהתבסס על השאלון הנזכר לעיל, ובו הוגדרו מטרות העמותה ודרכי פעולתה, והוסדרו האדנים הדמוקרטיים לתפעולה; וקיומה של אסיפה מכוננת, בתאריך 12.12.2018, בה הושקה האגודה באופן רשמי, אושרר באופן ראשוני תקנון האגודה, ונבחר ועד ארצי ראשון שחבריו נמנו לעיל. ועד זה נבחר בשנית בדצמבר 2020 לכהונה שנייה, ובסך הכל עמד בראש האגודה ארבע שנים, שהן המקסימום המותר על פי התקנון. במרוצת שנת 2019 הושלם המהלך של הקמת העמותה ורישומה ברשם העמותות (ע.ר. 580683779), ובשנת 2020 התחלו ברישום חברים רשמי על בסיס תשלום דמי חבר שנתיים.

01 האגודה הארכיאולוגית הישראלית 2018-2022

02 בית ספר לארכיאולוגיה ותרבויות ימיות

03 אוספי הזרעים הלאומיים

04 לזכרו - פרופ' אילן שרון 2023-1953

דיוני לוקוס 'לוקוס' – במה לדיון ארכיאולוגי? הינה מסגרת מבית האגודה הארכיאולוגית, הדנה בנושאים מגוונים הנמצאים על סדר היום הארכיאולוגי בישראל. חברי האגודה מוזמנים לשלוח מאמרי דעה בכל נושא אל תיבת המייל: ilaa.archaeology@gmail.com

הדיון הקרוב: דנ"א עתיק וארכיאולוגיה: הארכיאולוג כשומר סף

שמורו את התאריכים לכנסים הבאים:

22-26/5/2023	ICAANE
8/6/2023	כנס "במרכז"
22/8/2023	ארכיאולוגיה ותרבות חומרית של העת החדשה

כאמור, התכלית שבבסיס הקדמת האגודה הייתה ליצור התאגדות בעלת אופי דמוקרטי של כלל הארכיאולוגיות והארכיאולוגים בישראל על מנת לבסס שיח מקצועי פלורליסטי רחב, שבאמצעותו ניתן לקדם את האינטרסים המקצועיים והציבוריים של קהילת הארכיאולוגים הישראלית וחבריה. בהתאם לכך, מטרות האגודה הארכיאולוגית הישראלית, כפי שהוגדרו בעת תהליך ההקמה ועוגנו בתקנון האגודה, הינן:

1. לשמש כאגודה מקצועית וכגוף מייצג עבור כלל הארכיאולוגים הפעילים בישראל.

2. לקבוע אמות מידה מקצועיות לעשייה ארכיאולוגית בשדה ובמחקר מתוך הכרה בחשיבותם האוניברסלית והלאומית של ערכי המורשת התרבותית המתקיימים באתרים ארכיאולוגיים בישראל.

3. לפעול למען רווחתם הכללית של הארכיאולוגים בהיבטים כגון בטחון תעסוקתי, קידום מקצועי ושוויון מגדרי, אתני ומקצועי בכל הזירות המקצועיות והמחקריות.

4. לעודד ולקדם את המחקר הארכיאולוגי בארץ באמצעות יצירה ופיתוח של אפיקים לשיתוף ידע בתוך הקהילה הארכיאולוגית.

5. לפתח ולחזק את הקשר בין הציבור לארכיאולוגיה ולקהילה הארכיאולוגית בארץ לשם חיזוק מעמד הדיסציפלינה הארכיאולוגית בישראל והנגשת ערכי מורשת תרבותית לציבור הרחב.

פעילות הועד הארצי מאז האסיפה המכוננת התמקדו בביסוסה של האגודה מבחינה מנהלית, לצד קידום ראשוני של חלק ממטרותיה. חלק ניכר מהפעילות עסק בהיבטים הטכניים של גיבוש ואישור תקנון העמותה והסדרת פעילותה, לרבות ליווי של רואה חשבון (משרד מאיר קלר) ועורכת דין (ניקול לוינ), הסדרת מנגנוני תשלום של דמי החבר השנתיים, ומינוי ועדת ביקורת ומועצה מייעצת כמתחייב מתקנון האגודה. בנוסף, הושקעו מאמצים בהתווייה ובבנייה של אתר האינטרנט של האגודה, הוקם דף פייסבוק פעיל לפרסום תכנים שוטפים, ועוצב לוגו רשמי. במקביל, נערכו מפגשים רבים בין נציגי הועד ובין ארכיאולוגיות ומטרכולוגים במוסדות שונים (מכונים אקדמיים לארכיאולוגיה, רשות העתיקות, ארכיאולוגיה חוזית, מוזיאונים) במטרה להציג את האגודה ויעדיה, ולשמוע אודות סוגיות המעסיקות את הקהילה הארכיאולוגית לגווניה. לצד ההתארגנות המנהלית ולימוד ההקשרים המקצועיים בהם פועלת האגודה, החל בהדרגה קידום של מטרות האגודה הן על ידי הועד הארצי והן באמצעות הקמתן של ועדת משנה. מבין ההיבטים המרכזיים בפעילות השנים הראשונות נציין את הסיורים לחפירות ארכיאולוגיות בעלות עניין ("אגודה בשטח"), את סדרות המפגשים המקוונים של תקופת מדבר הקורונה ('ארכיאולוגיה בימי כולרה' ו-'זהירות שביר!'), ובמיוחד את גיבושו של קוד אתי לקהילה הארכיאולוגית בישראל, שפורסם ואושר באסיפה הכללית בשנת 2021, והקמתה של ועדת האתיקה. בשלהי שנת 2022 נחנך אתר האינטרנט של האגודה לאחר תהליך ארוך של אפיון צרכים והקמה, ובו לוח שנה משותף לפעילות הארכיאולוגית בישראל, דפי חבר, ריכוז מלא של עבודות מחקר לתארי מוסמך ודוקטורט, ובמה חדשה לדעה ודיון ("לוקוס") העוסקת בסוגיות שעל סדר היום הארכיאולוגי בישראל.

בנימה אישית, ארבע שנות ההקמה וההובלה של האגודה בראשיתה היו עבורנו שנים מרתקות, בהן למדנו רבות על העשייה הארכיאולוגית בארץ, וזכינו להכיר את חברות וחברי הקהילה הארכיאולוגית מנקודת מבט בלתי שגרתית. זו הייתה עבור כולנו התנסות ראשונה בהקמת ארגון, על כל ההיבטים הכרוכים בכך; אנחנו גאים ברך הנולד, ובכל מי שעזר לנו לאורך הדרך, ובה בעת גם ערים לכך שדברים היו יכולים גם להיעשות אחרת בצמתים שונים. נשמח מאד לראות את האגודה עולה ופורחת, ובעיקר משפיעה יותר ויותר על מכלול ההיבטים האתיים, המקצועיים והציבוריים המלווים את הפעילות הארכיאולוגית בישראל. בימים אלו של חוסר וודאות באשר להיבטים כל כך בסיסיים של הקיום בארץ הזו, חיזוק של עקרונות דמוקרטיים ופלורליסטיים העומדים בליבה של האגודה הארכיאולוגית הישראלית החדשה הוא צו השעה לכולנו.

אורי, דניאל, יאנה, שועה ויעל

אוספי הזרעים הלאומיים, המעבדה לבוטניקה ארכיאולוגית, אוניברסיטת בר אילן - פרופ' אהוד ויס

אוסף הזרעים הלאומיים, אוניברסיטת בר אילן

אוסף הזרעים הלאומיים, אוניברסיטת בר אילן

במעבדה לבוטניקה ארכיאולוגית של המחלקה ללימודי ארץ-ישראל ע"ש מרטין (זוס) ושל המכון לארכיאולוגיה באוניברסיטת בר אילן, שוכנים האוסף הלאומי לזרעים שכולל את האוסף הגדול בעולם של זרעים ופירות מודרניים מצמחי בר וצמחי תרבות הגדלים כיום בארץ ישראל ובסביבתה, והאוסף הארכיאולוגי שכולל שרידי צמחים מהחפירות הארכיאולוגיות בארץ ישראל.

מאז שהוקמו בשנות השבעים על ידי פרופ' מרדכי כסלו, ובעקבות העדכון הקבוע שלהם על ידי צוות המעבדה, מהווים אוספי הזרעים אוצר מורשת טבע יחיד מסוגו במדינת ישראל, במזרח הקרוב, ובארצות הים-התיכון. אוצר האוסף הוא פרופ' אהוד ויס, ראש המעבדה, ומנהל האוסף הוא ד"ר יואל מלמד.

האוסף הלאומי לזרעים

האוסף הרצנטי (בן-זמננו) כולל כ-25,000 דוגמאות זרעים של הפלורה המקומית, לרבות מינים נדירים ביותר מרשימת "המינים האדומים" הנמצאים בסכנת הכחדה, זני מסורת של מיני תרבות מהחקלאות המסורתית (landraces), ודוגמאות מארצות סמוכות. בנוסף, כוללים האוספים את אוסף פינר, ייחודי ונדיר אף הוא, שבו כ-900 דגימות של איסופי שיבולים שלמות מזני החיטה המסורתית בחקלאות המקומית. דגימות אלו נאספו בשדות ברחבי הלבנט, מישראל, ירדן, לבנון, סוריה ותורכיה, בשנות העשרים והשלושים של המאה העשרים על ידי האגרונום ואיש ההתיישבות ד"ר לודוויג פינר.

אוספים אלו הם מרכז חשוב לתיעוד ולימוד המגוון הביולוגי בארץ ישראל בהווה, ותורמים תרומה ייחודית להכרת המגוון הביולוגי והקשר אדם-צומח בעבר. לאוסף הרצנטי חשיבות מיוחדת בנושאי הכרת הצמחייה בישראל ושימור צמחים בסכנת הכחדה. יש לזכור שלצמחיית הארץ גם מקום חשוב בעולם צמחי המרפא, החקלאות, והתרבות – נושאים שנמצאים בלב העיסוק בהם. מאחר שכך, הכירה האקדמיה הישראלית למדעים באוסף הזרעים הרצנטי כאוסף טבע לאומי.

האוסף הבוטני ארכיאולוגי

מאחר שלכל מין צמח יש זרעים שונים מבחינה צורנית, האוסף משמש ככלי מרכזי להגדרת צמחיית הארץ, ובעזרתו ניתן להגדיר את הממצא הבוטני ארכיאולוגי לרמת המין, ולעיתים אף לרמת הזן, שבלעדיהם המחקר אינו משמעותי. במהלך השנים הוגדרו בעזרתו צמחים רבים שנמצאו בחפירות ארכיאולוגיות ברחבי ישראל. **שרידי צמחים אלו הם הבסיס לידע נרחב על התזונה, הכלכלה, הסביבה, התרבות והחקלאות של אבותינו – מתוך מגוון שאלות המחקר שתחום הבוטניקה הארכיאולוגית מכסה**. המיוחד בתחום הוא היכולת להביא **מידע מדויק מתוך הידע הבוטני-אקולוגי הנרחב שקיים כיום על כל מין צמח**, ולהשתמש בו כמקור ידע חשוב בנייתוח הקונטקסט הארכיאולוגי הנדון.

אוסף הצמחים הארכיאולוגים, כולל מעל 2 מיליון זרעים ופירות ומייצג את כל תקופות ההתיישבות בארץ ישראל הקדומה. כאן נמצאים כל צמחי התרבות שהשתמשו בהם אבותינו, וכן חלק נכבד מצמחיית הבר המקומית. בעקבות חוזה שנחתם לאחרונה בין רשות העתיקות ואוניברסיטת בר אילן, הוכר האוסף כחלק מאוצרות המדינה וכאוסף הלאומי בתחום הבוטניקה הארכיאולוגית.

מתוך האוסף הארכיאולוגי ראוי להדגיש שתי קבוצות מיוחדות:

1. **האוסף הפליאונטולוגי** –האוסף הקדום בעולם בהשתמרות לחה, שבו כ-30,000 זרעים ופירות מכ-180 מינים מהאתר גשר בנות יעקב, מתקופת הפליאולית התחתון, מלפני כ-800,000 שנים. אוסף זה מאפשר לשחזר באופן ייחודי בעולם את נוף הארץ בתקופה שמעבר לדמיון. יתרה מכך, יש בו 14 מיני צמחים שנכחדו מאז מהעולם או מהמזרח התיכון.

2. **האוסף היבש** – אוסף עצום בעל חשיבות מיוחדת בהשתמרות יבשה – כ-55,000 זרעים ופירות מכ-300 מיני צמחים. באוסף זה צמחים מאתרי מפתח בהיסטוריה של ארץ ישראל, כגון מערות מדבר, מצדה, ועד תמנע; אתרים המשתרעים מהתקופה הניאוליתית ועד לתקופה הרומית. אוסף זה כולל את המינים החשובים ביותר בתרבות היהודית ובכלכלה העולמית, שבעת המינים: חיטה, שעורה, גפן, תאנה, רימון, זית, תמר, ובנוסף, עדשה, כרשינה, פשתה, שום, חרוב, אגוז מלך, תאנה, אפרסק ושקד. ממחקרים שנערכו בשיתוף פעולה עם המעבדה התברר שבממצאים אלו השתמר גם הדנ"א הקדום, ומכאן חשיבותו המיוחדת של האוסף.

במעבדה **לבוטניקה ארכיאולוגית** מתקיים מחקר מתמשך על מכלולים בוטניים ממגוון חפירות ארכיאולוגיות בישראל וניתוח משמעותם על מגוון שאלות המחקר שהתחום עוסק בו. המעבדה מזמינה את המעוניינים:- ללמוד תחום מחקר מרתק זה. - להתייעץ לגבי שיטות ואופן דיגום ומיצוי ממצא בוטני במהלך החפירה.- להתייעץ בנושא אפשרויות לעיבוד ממצאים בוטניים מחפירות במעבדה.

https://archaeobotany.jw.biu.ac.il/

בית ספר לארכיאולוגיה ותרבויות ימיות – פרופ' ישראל פינקלשטיין

בחודש אוקטובר 2021 הוקם באוניברסיטת חיפה בית ספר לארכיאולוגיה ותרבויות ימיות. בראש בית הספר עומד פרופ' ישראל פינקלשטיין והמשנה לראש בית הספר הינו פרופ' אסף יסעור לנדאו. בבית הספר כולל ארבעה חוגים, שניים קיימים – ארכיאולוגיה ותרבויות ימיות – ושניים חדשים – מורשת התרבות ומדעי הארכיאולוגיה (האחרון עדיין בשלבי הקמה). שלושה מחוגים אלה -- תרבויות ימיות, מורשת התרבות ומדעי הארכיאולוגיה – יחידים מסוגם בישראל. ארבעת החוגים מכסים את כל עולם הארכיאולוגיה – ביבשה, בים, במעבדה (מדעי הארכיאולוגיה) ובנושאי שימור ומורשת. סינרגיה כזו, בין כל תחומי הארכיאולוגיה, מיוחדת על במת ההוראה והמחקר בעולם.

החוג לארכיאולוגיה מקיים תוכניות הוראה לכל התארים. שלושת החוגים האחריים עוסקים רק בהוראת תלמידי מחקר. בית הספר מקיים שתי תוכניות בינלאומיות (באנגלית) לתארים מתקדמים ובעתיד תתקיימנה תוכניות כאלה בכל ארבעת חוגיו. חוקרי בית הספר מובילים במטריקות של פירסומים וזכייה בקרנות. לדוגמה, קרן המחקר האירופאית היא מן היוקרתיות בעולם המחקר. בישראל פעילות חמש זכיות בארכיאולוגיה מקרן זו – כולן בבית הספר בחיפה. זו ראיה מוצקה לרמת המחקר בבית הספר.בית הספר פועל בשיתוף פעולה הדוק עם רשות העתיקות ורשות הטבע והגנים, כמו גם עם הטכניון. הטכניון הקציב מלגות נדיבות לתלמידי מחקר שיעבדו בהדרכה של חוקרים משני המוסדות.

בית הספר זכה לאחרונה במענק מחקר תחרותי ממשרד החדשנות המדע והטכנולוגיה (בשיתוף עם רשות העתיקות), להקמת שלוש מעבדות תשתית לאומיות, בתחום מדעי הארכיאולוגיה, בתחומי איזוטופים יציבים, חומרים וחקר שארים מולקולאריים.

^[1] Photos: Matson (G. Eric and Edith) Photograph Collection; Ehud Wiess; https://archaeology.huji.ac.il/people/ilan-sharon